

Інформаційна довідка
щодо проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про
судоустрій і статус суддів» щодо зміни найменування місцевих загальних
судів»
*(реєстр. № 12351 від 24.12.2024)**

***Анотація.** В Інформаційній довідці розглянуто питання перейменування окремих місцевих загальних судів на виконання вимог законів України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їх символіки», «Про забезпечення функціонування української мови як державної», «Про присвоєння юридичним особам та об'єктам права власності імен (псевдонімів) фізичних осіб, ювілейних та святкових дат, назв і дат історичних подій» в контексті проекту Закону (реєстр. № 12351 від 24.12.2024 р.) (далі – законопроект).*

***Ключові слова:** перейменування, назва, судоустрій, місцевий суд, єдиний державний реєстр, декомунізація.*

Вступна частина. Метою законопроекту є перейменування окремих судів у відповідність із законами України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їх символіки», «Про забезпечення функціонування української мови як державної», «Про присвоєння юридичним особам та об'єктам права власності імен (псевдонімів) фізичних осіб, ювілейних та святкових дат, назв і дат історичних подій». З огляду на викладені в законопроекті пропозиції, вважаємо за доцільне зазначити таке.

Основна частина. Представлений законопроект змістовно пов'язаний із Законом України «Про судоустрій і статус суддів». Одночасно закон спрямований на ліквідацію назв судів, які мають радянське чи російське походження. В Україні існує 103 суди, назва яких пов'язана із радянською та російською ідеологією. На сьогоднішній день, продовжують здійснювати правосуддя іменем України ряд судів, які містять відверто радянські або російські назви, певним чином пропагуючи російську імперську політику, зокрема: Ленінський, Кіровський, Советський, Октябрський тощо. Найменування низки місцевих судів, які продовжують здійснювати свої повноваження у межах територіальної юрисдикції, визначеної до набрання чинності Постановою Верховної Ради України «Про утворення та ліквідацію районів» від 17 липня 2020 року № 807-ІХ, суперечать та не відповідають вимогам чинного законодавства, а саме: законам України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їх символіки», «Про забезпечення функціонування української мови як державної», «Про присвоєння юридичним особам та об'єктам права власності імен (псевдонімів) фізичних осіб, ювілейних та святкових дат, назв і дат історичних подій».

В сучасних умовах радянські символи, якими є назви деяких судів, є постійним нагадуванням про минуле поневолення України та символом російсько-радянського впливу. Неприпустимо, щоб українські суди, носили імена агресорів та узурпаторів українського народу. Перейменування судів є актуальним для національної ідентичності та державності України, оскільки такі назви не відображають цінностей і прагнень сучасної України. Одночасно

перейменування судів є важливим кроком, спрямованим прискорення процесів декомунізації. Назви судів, що зберегли радянські чи російські маркери цілком суперечать засадам державної мовної політики і чинному законодавству. Зокрема, в межах процесів декомунізації, дерусифікації і деколонізації суди, назви яких пов'язані із радянським минулим та імперськими наративами, мають бути перейменовані і негайно приведені у відповідність до вимог законодавства, зокрема статті 39 Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної». В умовах масштабної війни, яку Україна веде за свою незалежність, суверенітет і територіальну цілісність, судді іменем України ленінського, жовтневого чи московського суду проголошують важливі для держави та наших громадян судові рішення, що є неприпустимим. Також будь-які рішення судів з проросійськими або комуністичними назвами викликають високий рівень недовіри до судової системи, адже створюється враження що ці суди працюють за радянськими стандартами та підходами до здійснення правосуддя.

Висновок. Представлений законопроект є слушним та актуальним. Зміна найменування окремих місцевих загальних судів, перелік яких визначається в додатку до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» є важливим кроком, спрямованим на прискорення процесів декомунізації, дерусифікації і деколонізації. Підтримуючи прийняття цього закону слід вказати, що він є занадто важливим як для української історичної пам'яті, так і національної державності, щоб правосуддя мало найменування незалежної України.

*Дослідницька служба
Верховної Ради України*

**Цей документ підготовлений Дослідницькою службою Верховної Ради України як довідковий інформаційно-аналітичний матеріал. Інформація та позиції, викладені в документі, не є офіційною позицією Верховної Ради України, її органів або посадових осіб. Цей документ може бути цитований, відтворений та перекладений для некомерційних цілей за умови відповідного посилання на джерело.*